

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Till

Stadsbyggnadskontoret
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

YTTRANDE

2024-12-16

Ångtvätten 16 m.fl., Stora Essingen, Kungsholmen, dnr 2020-11437

Ståndpunkt

Samfundet S:t Erik avstyrker planförslaget i sin helhet.

Planförslaget

Planområdet omfattar det så kallade Lärarnas hus på Stora Essingen, som fram till våren 2023 nyttjades av Lärarförbundet. Planförslaget syftar till att möjliggöra en utveckling av fastigheten med cirka 200 bostäder, förskola och verksamhetslokaler för centrumändamål, vilket förutsätter en rivning av befintlig bebyggelse.

Lärarnas hus

Lärarnas hus uppfördes 1984 efter ritningar av arkitekten Allan Westerman genom Coordinator arkitektbyrå. Byggnaden är ännu inte klassificerad av stadsmuseet men beskrivs i samrådsunderlagets kulturmiljöutredning (Tyréns 2019, rev 2023) som «ett av 1980-talets mer påkostade och genomarbetade kontorsprojekt i Stockholm» med ett för tiden ovanligt exklusivt utförande i såväl exteriör som interiör. Materialmässigt är utförandet i tegel och plåt representativt för 1980-talet medan konferensdelarnas naturstensfasader och teakfönster är atypiska för tiden. Interiören är utformad med samma omsorg med i huvudsak specialdesignad inredning och ett platsspecifikt konstprogram, som även omfattade garaget. Konstprogrammet utarbetades med Bo Ahlsén som konstnärlig rådgivare.

Förutom för det högkvalitativa utförandet, är byggnaden utvändigt mycket välbevarad och väl underhållen. I interiören, som också är i mycket gott skick, har smärre förändringar skett över tid men då merparten av de ursprungliga kvaliteterna har bevarats, är dessa förändringar inte av det slag att det kulturhistoriska värdet urholkas. Byggnaden har sammantaget så stora värden att den enligt 8 kap. 13 § plan- och bygglagen inte får förvanskas och inte heller bör rivas (9 kap. 34 § samma lag).

Nrep förvärvade fastigheten av Lärarförbundet 2019. I samband därmed slöt JM avtal med Nrep om att förvärva av fastigheten efter att detaljplanen antagits. Delar av byggnaden hyrs tills vidare ut till frikyrkorörelsen Hillsong Church.

Samfundet S:t Eriks synpunkter

- Samfundet vidhåller tidigare synpunkter och poängterar återigen det orimliga i att riva en så ung byggnad, dels av klimathänsyn, dels med hänsyn till arkitektoniska och kulturhistoriska värden. Detaljplanen strider mot förvanskningförbudet i plan- och bygglagen.

- Samfundet är övertygat om att det går att hitta alternativa användningar för byggnaden som i exempelvis grannfastigheten Ångtvätten 22, SPADAB-huset. Åtminstone bör andra alternativ utforskas.
- Ett medskick från samfundet är det återkommande faktumet att miljökonsekvensbeskrivningarna inte används som det verktyg de är avsedda för, det vill säga att objektivt pröva detaljplane-förslag i förhållande till befintliga miljöer. Det saknar genomgående en gedigen analys och relevant koppling mellan beskrivning av påverkan och slutsatsen att åtgärden är godtagbar, och tycks främst utformade med syftet att projekten, oavsett omständigheter, ska genomföras i enlighet med de aktuella förslagen.

I detta fall bedömer kulturmiljöutredningen att byggnaden är ett «ovanligt ambitiöst kontorshus från 1980-tal» och att den är särskilt värdefull ur kulturhistorisk synpunkt trots de förändringar som gjorts. Granskningsunderlagets konsekvensbeskrivning (Tyréns 2023, rev 2024) instämmer i sak men landar ändå i en avvikande sammanvägd bedömning: «För Stora Essingen som kulturmiljö bedöms rivningen, trots att byggnaden tillhör öns arkitektoniskt mer bearbetade byggnader, inte ge långtgående negativa konsekvenser.» Samfundet ser detta som ett systemfel som måste belysas. Tilläggas bör att både kulturmiljöutredningen och konsekvensanalysen är beställda av JM.

Samfundet S:t Erik avstyrker planförslaget i sin helhet på grundval av ovanstående synpunkter.

För Samfundet S:t Erik

Knut Weibull
Ordförande

Lotta von Liewen Wistrand
Adjungerad styrelseledamot

Bilaga:

Angående detaljplane-förslag för Ångtvätten 16 m.fl., Stora Essingen, Kungsholmen, dnr 2020-11437, 20240202.

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Till
Stockholms stadsbyggnadskontor
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

YTTRANDE
2024-02-02

Angående detaljplaneförslag för Ångtvätten 16 m.fl., Stora Essingen, Kungsholmen, dnr 2020-11437

Ståndpunkt

Samfundet S:t Erik avstyrker förslaget i sin helhet. Staden bör pröva alternativa användningar av byggnaden framför rivning.

Planförslaget

Förslaget innebär att en kontorsbyggnad från 1980-talet, Lärarnas hus, rivs för att bereda plats för 200 bostäder, centrumändamål och en förskola. Mot Alviksbron och Tvärbanan uppförs en u-formad byggnad i 6–8 våningar. Närmast vattnet uppförs tre punkthus om 5–8 våningar.

Synpunkter

Lärarnas hus uppfördes i början av 1980-talet. Byggnaden har betydande arkitektoniska kvaliteter och innehåller invändigt byggnadsanknuten konst av hög kvalitet.

Det är ur klimatsynpunkt inte rimligt att riva en så ny byggnad som det är fråga om. Det gäller med särskild styrka när det rör en byggnad med så stora kvaliteter. För att det ska vara acceptabelt, måste alla möjligheter att använda byggnaden vara utredda och uteslutna.

Samfundet S:t Erik är inte övertygat om att det inte går att hitta alternativa användningar för byggnaden, som det t.ex. har gått att göra med grannfastigheten, Ångtvätten 22. Planförslaget avstyrks därför.

För Samfundet S:t Erik

Knut Weibull
Ordförande